

Zpřístupněné

Petr Zajíček
jeskyně
České republiky

SPRÁVA JESKYNÍ ČESKÉ REPUBLIKY

2018

12

					1	2	3
4	5	6	7	8	9	10	
11	12	13	14	15	16	17	
18	19	20	21	22	23	24	
25	26	27	28	29	30	31	
							2017

JESKYNĚ NA POMEZÍ

Královský dóm patří mezi nejkrásnější části našeho nejdelšího jeskynního systému, vytvořeného v krystalických vápencích – mramorech. K typickým druhům výzdoby patří sintrové kaskády, náteky, záclony a hrázky. Do jeskynních prostor nedaleko sedla Na Pomezí pronikli lidé již roku 1938. Svědčí o tom nápis „Kurt Höhle“ s letopočtem. Teprve v 50. letech byla jeskyně znovu objevena, důkladně prozkoumána a zpřístupněna veřejnosti.

1

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

2018

JESKYNĚ NA ŠPIČÁKU

Kalvárie bylo mystické místo. Na stěnách tu zůstaly zachovány desítky historických nápisů a kreseb. Motiv ukřižování a ornamenty kříž, slunce a půlměsíc byly v nedávné době odborně zrestaurovány. Své stopy v podzemních prostorách pod vrchem Špičák zanechal kdysi i kontinentální ledovec, jehož čelo se v největší době ledové zastavilo až o hřeben Hrubého Jeseníku. Jeho tavné vody postupnou korozi vytvořily typické srdcovité profily chodeb.

2

				1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11	11
12	13	14	15	16	17	18	18
19	20	21	22	23	24	25	25
26	27	28					

2018

KATEŘINSKÁ JESKYNĚ

Bambusový lesík se nachází v prostorách, objevených pracovní skupinou Karla Absolona v roce 1909. Stará část jeskyně však byla známa odnepaměti. Její dominantou je největší veřejnosti zpřístupněná prostora České republiky – Hlavní dóm s rozměry 95 x 42 x 25 metrů. V dřívějších dobách byla tato dutina značně nepřehledná a řada lidí v ní prokazatelně zabloudila. Dle pověsti i kdysi dávno pasačka Kateřinka, která už nenašla cestu zpět.

3

			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	
						2018

BOZKOVSKÉ DOLOMITOVÉ JESKYNĚ

Jezerní dóm je vrcholem prohlídky jeskynního systému vytvořeného v dolomitech. První podzemní prostory byly objeveny v roce 1947. Další části, i největší podzemní jezero se statickou hladinou v České republice, byly objeveny později na základě interpretací geofyzikálních měření. Vedle pozoruhodných krápníků zdobí stěny jeskyní křemenné lišty, vypreparované tzv. selektivní korozí. Zajímavý je i výskyt minerálu aragonitu.

4

							1
2	3	4	5	6	7	8	
9	10	11	12	13	14	15	
16	17	18	19	20	21	22	
23	24	25	26	27	28	29	
30							2018

ZBRAŠOVSKÉ ARAGONITOVÉ JESKYNĚ

Koblihová síň patří k nejkrásnějším zákoutím unikátních jeskyní vytvořených v levém svahu údolí Bečvy. Útvary připomínající koblihy jsou tvořeny tzv. hranickým onyxem, který se tvořil rytmickou krystalizací kalcitu na stěnách pod hladinou jezer kyselky. Spolu s dalšími specifickými útvary a jevy, jako jsou raftové stalagmity, drúzy aragonitu či plynová jezera oxidu uhličitého, vznikly činností hydrotermálních procesů.

5

	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

2018

PUNKEVNÍ JESKYNĚ

Vodní plavba je spolu s prohlídkou dna Macochy největším turistickým lákadlem Moravského krasu. Objevování a zpřístupňování celého jeskynního systému vytvořeného ponornou řekou Punkvou však trvalo přes třicet let. Vše začalo na začátku dvacátého století několika vědeckými expedicemi na dno Macochy a skončilo vyčerpáním Zlého sifonu na vodní plavbě v roce 1933. Hlavním protagonistou těchto prací byl známý krasový badatel Karel Absolon.

6

				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

2018

JESKYNĚ NA TUROLDU

Hladina jezírka v nejnižší části jeskyně, Jezerním dómu, výrazně kolísá. Někdy je prostora zaplavena až po strop, jindy je téměř suchá. Tuold u Mikulova je součástí Pavlovských vrchů a skrývá naší největší jeskyni vytvořenou v jurských vápencích. Ta je pozůstatkem mnohem rozsáhlejší jeskyně, dávno zničené těžbou vápence. Ve spleťtém systému nevelkých prostor se vyskytuje zvláštní forma výzdoby v podobě drobných paličkovitých výrůstků.

7

							1
2	3	4	5	6	7	8	8
9	10	11	12	13	14	15	15
16	17	18	19	20	21	22	22
23	24	25	26	27	28	29	29
30	31						2018

CHÝNOVSKÁ JESKYNĚ

Čertovy schody se staly objektem malíře F. Richtera krátce po objevu jeskyně roku 1863. Strmé schodiště si dodnes zachovává prvky původního zpřístupnění veřejnosti, stejně jako ostatní části návštěvního okruhu. Systém horizontálních i velmi strmých chodeb vytvořený v mramorech a nekrasových amfibolitech má nezvykle modelované a pestře zbarvené stěny. Podzemní potok v nejnižší úrovni jeskyně vyvěrá z hlubokých, málo prozkoumaných zatopených prostor.

8

						1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12				
13	14	15	16	17	18	19				
20	21	22	23	24	25	26				
27	28	29	30	31						

2018

KONĚPRUSKÉ JESKYNĚ

Rozložitý krápníkový kužel Mohyla je tichým svědkem geologických událostí, které postihly největší jeskyni Čech. Třípatrový jeskynní systém komunikoval s povrchem od pravěku, o čemž svědčí paleontologické i archeologické nálezy. V části nazývané Mincovna byla v 15. století dokonce penězokazecká dílna. V novodobé historii byla jeskyně objevena roku 1950. Unikátní je výskyt tzv. koněpruských růžic i sintrových útvarů s polohami minerálu opálu.

9

					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
2018						

JESKYNĚ BALCARKA

Galerie, průhled skalním oknem do Přírodní chodby, patří k nejkrásnějším zákoutím našeho podzemí. Tato část jeskynního bludiště pod Balcarovou skálou byla objevena ve třicátých letech 20. století. Naopak sluj za vstupním portálem a některé partie jeskyně blízko povrchu byly přístupné už dávno pravěkým lidem a pleistocenním živočichům. Poslední výzkumy prokázaly, že dutiny v Balcarově skále sloužily jeskynním medvědům jako porodnice.

10

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

2018

JESKYNĚ VÝPUSTEK

Jedna z odboček z Jindřichova sálu si zachovala své původní proporce. Jeskynní labyrint blízko Křtin byl hojně navštěvován již na konci 18. století, charakter chodeb však byl značně odlišný. Ve 20. století poznamenal člověk jeskyni mnoha nevratnými zásahy. Naštěstí se zachovaly i prostory, které byly poškozeny minimálně. Výpustek je mimořádně významnou paleontologickou a archeologickou lokalitou s velmi pohnutou historií.

11

			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

2018

SLOUPSKO-ŠOŠŮVSKÉ JESKYNĚ

Stalagmit Svícen v Brouškově pohádkové síni. Jako by sem ani nepatřil. Však byl také do těchto míst přenesen z hůře přístupné části jeskynního systému. Sloupská část byla z většiny známa odnepaměti a má bohatou historii. Šošůvská byla postupně objevená na konci 19. a začátkem 20. století. V současné době je celý podzemní komplex součástí našeho nejdelšího jeskynního systému a zpřístupněna je tu nejdelší prohlídková trasa krasovým podzemím v ČR.

12

						1	2
3	4	5	6	7	8	9	
10	11	12	13	14	15	16	
17	18	19	20	21	22	23	
24	25	26	27	28	29	30	
31							2018

MLADEČSKÉ JESKYNĚ

Panenská jeskyně byla v novodobé historii objevena jako poslední, v roce 1902. Většina zbývajících prostor pod hřebenem Třesína byla přístupná již v pravěku. V nezjištěné době však došlo k zavalení vchodů a znovu objeveny byly až při lámání kamene v roce 1826. Paleontologické a zvláště archeologické výzkumy v několika časových etapách ukázaly, že místo bylo sídlištěm nejstarších populací moderního člověka ve střední Evropě.

1

	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

2019

JAVOŘIČSKÉ JESKYNĚ

Dóm Gigantů je pojmenován podle tří mohutných stalagmitů. V říši krápníků, které tuto obrovskou prostoru zdobí, se však i přes svou velikost ztrácejí. Těžko bychom hledali podobné scenérie v jiných našich jeskyních. Celý, téměř pět kilometrů dlouhý třípatrový systém pod kopcem Špraněk, je charakteristický bohatou, rozmanitou a barevnou krápníkovou výzdobou. Kromě běžných typů druhotné krasové výplně se tu nacházejí i vzácné excentrické formy.

2018

Správa jeskyní České republiky

spravuje patnáct nejvýznamnějších jeskynních systémů Čech a Moravy, z nichž čtrnáct zpřístupňuje veřejnosti. Zajišťuje jejich ochranu, báňskotechnické zabezpečení a službu průvodců. Pro potřeby státní ochrany přírody i další zájemce provádí průzkumy a dokumentaci jeskyní i jiných podzemních prostor, zpracovává odborné posudky a projekty.

Shromažďuje údaje o všech jeskyních České republiky a zpracovává je pro celostátní Jednotnou evidenci speleologických objektů JESO.

Vydává publikace s tematikou krasu, jeskyní a jejich ochrany.

Je členem Mezinárodní asociace zpřístupněných jeskyní ISCA

Bozkovské dolomitové jeskyně	+420 481 682 167, bozkov@caves.cz
Koněpruské jeskyně	+420 730 572 485
	+420 311 622 405, koneprusy@caves.cz
Chýnovská jeskyně	+420 724 930 365
	+420 381 299 034, chynov@caves.cz
Jeskyně Na Špičáku	+420 584 423 129, spicak@caves.cz
Jeskyně Na Pomezí	+420 730 574 820
	+420 584 421 284, pomezi@caves.cz
Mladečské jeskyně	+420 728 264 197
	+420 585 347 148, mladec@caves.cz
Javoříčské jeskyně	+420 730 575 924
	+420 585 345 451, javoricko@caves.cz
Zbrašovské aragonitové jeskyně	+420 724 275 825
	+420 581 601 866, zbrasov@caves.cz
Jeskyně Na Turoldu	+420 519 321 718, tuold@caves.cz
Jeskyně Moravského krasu: Ústřední informační služba	+420 516 413 575
	+420 602 205 584
	+420 516 410 024, info@caves.cz
Punkevní jeskyně s propastí Macochou	+420 516 418 602, punkva@caves.cz
Kateřinská jeskyně	+420 730 575 926
	+420 516 413 161, katerinska@caves.cz
Jeskyně Balcarka	+420 516 444 330, balcarka@caves.cz
Sloupsko-šošůvské jeskyně	+420 730 575 973
	+420 516 435 335, sloupskososovske@caves.cz
Jeskyně Výpustek	+420 516 439 111, vypustek@caves.cz

Vydala Správa jeskyní České republiky, Květnové náměstí 3, CZ-252 43 Průhonice
resortní organizace Ministerstva životního prostředí

Texty: Petr Zajíček

Grafická úprava Milan Hladký-Stein

Fotografie: Petr Zajíček, Správa jeskyní České republiky

Výroba: DTP studio Formanová, s.r.o., Br. Veverkových 566, 530 02 Pardubice

© Správa jeskyní České republiky 2017

www.caves.cz